
Raadsinformatiebrief

Datum 01-04-2021
Betref Raadsinformatiebrief over de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij MRA-NHN in oprichting

Aanleiding

Ons college heeft de intentie uitgesproken om samen met meerdere andere gemeenten in de regio Noord-Holland Noord (NHN) te onderzoeken om mee te doen aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) MRA-NHN (werktitel) per 1 juli 2021. Het gaat nadrukkelijk om een intentie. Op dit moment wordt de opzet van de ROM nader uitgewerkt. Ook brengen wij op dit moment de financiële effecten in beeld en onze (on)mogelijkheden tot dekking. Met deze raadsinformatiebrief willen wij u vroegtijdig informeren over:

- de plannen voor de ROM;
- de mogelijkheid om nader geïnformeerd te worden via een webinar;
- het proces waarlangs u zich definitief kunt uitspreken over de ROM.

Wat is een ROM?

De ROM is een initiatief van de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam in samenwerking met de gemeenten in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en de gemeenten in de regio NHN. Ook het ministerie van Economische Zaken & Klimaat (EZK) is betrokken. De ROM richt zich op de hele MRA en de regio NHN. De ROM krijgt drie taken:

- het ondersteunen van (innovatieve) bedrijven bij het opschalen en het tot stand brengen van een voor financiering gereed businessplan (business development);
- het financieel ondersteunen van (innovatieve) bedrijven die geen gebruik kunnen maken van banken of private investeerders door middel van een revolverend fondskapitaal dat kan oplopen tot € 165 miljoen (verdeeld over een Transitiefonds met een beoogde omvang van 100 miljoen en een MKB-fonds met een beoogde omvang van € 65 miljoen, waarbij een onafhankelijk investeringscomité alle investeringen zal gaan toetsen); en
- het uitvoeren van nieuwe rijksregelingen om de economie te stimuleren.

De ROM is aanvullend op het sterke regionale ecosysteem in Noord-Holland. Dat betekent bijvoorbeeld dat de activiteiten van de ROM op het terrein van business development starten waar die van het Ontwikkelingsbedrijf NHN (ONHN) stoppen. Zo versterken het ONHN en de ROM elkaar.

Noord-Holland is nu de enige provincie in Nederland zonder ROM. Vanuit het ministerie van EZK is recent € 150 miljoen beschikbaar gesteld voor de ROM's. Als deze naar rato van het bruto nationaal product worden verdeeld heeft Noord-Holland recht op circa € 30 mln. De oprichting van de ROM is een voorwaarde vanuit het rijk om aanspraak te kunnen maken op deze middelen. Het streven is dat de ROM per 1 juli 2021 van start gaat.

Aan de (maatschappelijke) resultaten van de ROM

De beoogde nieuwe ROM krijgt een dubbele doelstelling. Doelstelling is om bij te dragen aan de klimaatopgave én het versterken van de economische structuur van de regio. Bij klimaatopgave gaat het om de energietransitie en de transitie naar een circulaire economie. Bij de economische opgave gaat het om regionale prioriteiten zoals agri & food, water, energie, ICT en logistiek. De beoogde maatschappelijke resultaten van de ROM-vorming zijn:

Behouden van werkgelegenheid en creëren van nieuwe werkgelegenheid. De impact van corona op de Noord-Hollandse economie is groot en groter dan op andere provincies. De verwachting is dat de Noord-Hollandse economie in 2020 met 6,3% is gekrompen, daar waar Nederland 5% krimpt (Impactanalyse en monitor provincie NH, 25 sept 2020). De effecten

zijn het sterkst voelbaar in de MRA, maar ook in regio NHN staat een flink deel van de banen onder druk als gevolg van de economische situatie. De ROM beoogt indirect bij te dragen aan het behouden van banen én aan het creëren van nieuwe werkgelegenheid.

Bijdragen aan het realiseren van de klimaatdoelstellingen. De opgave in NHN als het gaat om het klimaatakkoord is fors. Het verlagen van onze ecologische voetafdruk is een gemeentegrensoverschrijdende opgave die vraagt om samenwerking en grote investeringen van publieke en private partijen. De ROM zal een groot deel van de activiteiten en fondsmiddelen inzetten voor de energietransitie én transitie naar de circulaire economie. Het realiseren van een bijdrage aan CO₂-reductie is een belangrijke voorwaarde voor deze activiteiten.

Kader | Voorbeelden van de impact die de ROM's in andere regio's realiseren

InnovationQuarter (IQ) is de ROM voor Zuid-Holland. Zij hebben in 2019 jaar meer dan 130 bedrijven en projecten ondersteund. De inzet van IQ heeft bijgedragen aan meer dan 80 miljoen aan investeringen in de regionale economie en werkgelegenheid in de vorm van circa 2.800 banen. Een ander voorbeeld is de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM). De NOM is actief voor de drie noordelijke provincies. Zij investeerden in 2019 meer dan € 25 miljoen en ondersteunde onder andere 21 innovatieve startups. De inzet van de NOM heeft bijgedragen aan werkgelegenheid in de vorm van ruim 400 banen.

Er is duidelijk behoefte bij bedrijven aan de ondersteuning van de ROM

Er is een duidelijk vraag naar het ondersteuningsaanbod van de ROM. Denk aan scale-ups die op zoek zijn naar groeikapitaal, duurzame projecten waarvoor financiering nodig is en business development voor de collectieve aanpak verduurzaming bedrijventerreinen of glastuinbouw. Aanvullend zal de ROM zich richten op regionale economische prioriteiten.

Kader | Theoretische voorbeelden van type investeringen vanuit het Transitiefonds



Ombouwen decentraal aardgas-netwerk naar H₂-netwerk door een energiebedrijf, installatiebedrijf, woningstichting en netbeheerder.



Het realiseren van een industriële demonstratie fabriek voor omzetten afval naar nieuwe grondstoffen door een scale-up, Chemiebedrijf en havenbedrijf.



Implementatie koelingssysteem op basis van stikstof in wagenpark door een transportbedrijf en koelbedrijf.	Demonstratie fabriek voor duurzame recycling van E-waste (printplaten) door een scale-up en venture-capital bedrijf.
--	--

Ambitie om als regio NHN gezamenlijk mee te doen aan de ROM

De economische crisis en de klimaatcrisis houden geen rekening met de gemeentegrenzen. Medewerkers van een bedrijf in Hoorn wonen bijvoorbeeld in De BUCH, inwoners van Schagen werken ook in Alkmaar en een ton Co2-reductie in Den Helder is ook van waarde voor de inwoners van de omgeving. Om die reden hebben we de ambitie om gezamenlijk op te treden met de andere gemeenten in NHN. Door gezamenlijk op te treden krijgen de gemeenten uit de regio NHN een duidelijke stem in de ROM. En door collectief op te treden spreekt de regio NHN met één mond en kunnen de regionale belangen goed worden ingebracht bij de besluitvorming.

Om dat mogelijk te maken zullen alle gemeenten uit NHN die willen participeren in de ROM een zogenoemde stichting administratiekantoor (STAK) oprichten. Deze stichting treedt namens de deelnemende gemeenten uit NHN op in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeenten bepalen het mandaat van de stichting en hebben recht op het dividend/terugbetaling vanuit de fondsen. Op dit moment werken we deze juridische structuur verder uit. We leggen de uitgewerkte statuten en governance aan u voor bij definitieve besluitvorming.

Ons college wil uitzoeken om samen met verschillende andere gemeenten in NHN vanaf de start, als collectief, mee te doen aan de ROM. Enkele gemeenten in NHN hebben aangegeven dat zij hierover niet voor 1 juli aanstaande kan besluiten. Zij worden uitgenodigd om volgend jaar alsnog toe te treden. We zullen het voornemen om als oprichtend lid op te treden evenwel alleen ter definitieve besluitvorming aan uw raad voorleggen als de gezamenlijke gemeenten in NHN tenminste circa € 11 miljoen fondskapitaal inbrengen, waarmee onze positie als 4^e aandeelhouder wordt zeker gesteld (na gemeente Amsterdam, provincie Noord-Holland en ministerie van EZK).

Financiële consequenties

Het meedoen aan de ROM heeft financiële gevolgen. De gemeenten in de regio NHN wordt gevraagd om een bijdrage in de exploitatiekosten én om een bijdrage aan het revolverende fondskapitaal.

Bijdrage in de exploitatiekosten

De maximale exploitatiebijdrage voor de hele regio NHN bedraagt € 400.000,- en wordt verdeeld naar rato van het inwonersaantal. Vanuit de ambitie om collectief mee te doen aan de ROM is het uitgangspunt dat alle gemeenten in NHN – naar financiële mogelijkheden – bijdragen aan de exploitatiekosten. Verder zijn we als regio in gesprek met de provincie Noord-Holland over de exacte mogelijkheid van provinciale co-financiering op de exploitatiebijdrage. Bij definitieve besluitvorming leggen we dit nader aan u voor.

Bijdrage aan het revolverende fondskapitaal

De bijdrage aan het revolverende fondskapitaal bedraagt 1% van de gemeentelijke begroting. Aan het einde van de fondsperiode (25 jaar) ontvangen we als deelnemer in principe deze inleg terug. In de begroting moeten deelnemende gemeenten rekening houden met twee zaken:

Rentelasten op de investering. Deze lasten zijn gelet op de huidige rente zeer beperkt. Risico dat een deel van de inleg niet terugkomt aan het einde van de fondsperiode. Op dit moment wordt het risico nader uitgewerkt en wordt bij alle gemeenten in beeld gebracht in hoeverre het risico kan worden opvangen binnen het weerstandsvermogen. Hierover zullen we nu nader informeren bij definitieve besluitvorming.

Vanuit de inzet om collectief mee te doen aan de ROM worden alle gemeenten uitgenodigd om bij te dragen aan het fondskapitaal. Het uitgangspunt is dat elke gemeente een eigen afweging

maakt over een bijdrage aan het fondskapitaal. Het is wel zo dat alleen de gemeenten die bijdragen aan het fondskapitaal ook meebesluiten als aandeelhouder (via de STAK).

Gemeente	Exploitatiebijdrage*	Rentelast 1,5% #	1% Participatie
Den Helder	€ 17.120	€ 21.119	€ 2.080.690
Hollands Kroon	€ 14.350	€ 10.266	€ 1.011.447
Schagen	€ 13.931	€ 11.825	€ 1.164.980
Texel	€ 4.096	€ 5.779	€ 569.320

* exploitatiebijdrage o.b.v. bijdrage provincie van 50% in totale exploitatielasten NHN

rentelast is indicatief berekend o.b.v 1,5%

Anticyclisch investeren in tijden van bezuinigingen

Ons college is zich ervan bewust dat we deze intentie uitspreken op een moment dat de gemeentelijke begroting onder druk staat. Gelet op de omvang van de economische crisis én de urgentie van de klimaatopgave zien wij de urgente om anticyclisch te investeren in de economie.

We verwachten dat de gezamenlijke inleg van de gemeenten in regio NHN in de ROM minimaal leidt tot een even grote investering vanuit de ROM in bedrijven in onze regio. Want de regio NHN biedt juist economische kansen voor de energietransitie en de circulaire economie. Investeringsen zullen getoetst worden op economische impact. Daarnaast draagt de ROM ook bij aan de doelstellingen uit het klimaatpakkoord. Elke groene investering wordt getoetst aan de CO2-reductie. Hiermee krijgen de gemeenten een stevige (maatschappelijk) return on investment.

Wij zien de ROM met een revolverend fonds als een kosteneffectieve maatregel. Anders dan bij bijvoorbeeld subsidieverstrekking krijgen we de inleg in het fonds in principe terug aan het einde van de fondsperiode. Doordat in het fonds de eis is gesteld van cofinanciering zal er ook financiering plaatsvinden door private partijen. Hierdoor heeft de ROM met een revolverend fonds een maximale economische impact bij relatief beperkte koten.

Realisatie/vervolg

Er dienen nog een aantal belangrijke keuzes gemaakt over de opzet en inrichting van de ROM. Dat zal de komende maanden gebeuren. Dit traject wordt aangestuurd door een bestuurlijk team. Deze bestaat uit gedeputeerde Ilse Zaal en wethouder Viktor Everhart (namens de gemeenten in de MRA). Namens de gemeenten van de regio NHN is wethouder Pieter Dijkman (Alkmaar) lid van het bestuurlijk team. Wethouder Dijkman stemt intensief af met de verschillende gemeenten in onze regio. Zo zorgen wij ervoor dat de belangen van NHN goed meegenomen worden in het proces.

Wij verwachten op korte termijn bij u terug te komen met een voorstel voor definitieve besluitvorming (medio mei/juni). Daartoe zullen wij een zogenaamde wensen en bedenkingenprocedure doorlopen, die wij via de RRN willen laten verlopen op 3 juni. De definitieve besluitvorming over de financiële inbreng, incidenteel en structureel, wordt meegenomen in de kadernota. Daarmee heeft en houdt uw raad de laatste stem.

Graag wijzen wij u erop dat u voorafgaand aan definitieve besluitvorming een informatief webinar wordt gepland waarin u meer informatie kunt krijgen over de ROM-vorming én in gesprek kan gaan over de maatschappelijke effecten voor onze gemeente als onderdeel van de regio NHN. Het webinar is een initiatief vanuit de ROM MRA-NHN i.o. in samenwerking met ONHN. Het webinar is gepland op woensdag 21 april 2021 van 18:30 tot circa 20:00 uur. De inloggegevens voor het webinar worden circa één week voorafgaand aan de bijeenkomst met u gedeeld

Met deze raadsinformatiebrief willen wij u vroegtijdig informeren over de ROM-vorming én de wens bij ons college om collectief op te treden met gemeenten in de regio NHN. Om zo in gezamenlijkheid een belangrijke bijdrage te leveren aan het realiseren van de klimaatdoelstellen én het stimuleren van de regionale economie.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

J.A. (Jan) de Boer MSc.
burgemeester



R. M. (Robert) Reus
secretaris

